

Секція: Бухгалтерський, управлінський облік і аудит

НОНІК ВАЛЕРІЙ ВІКТОРОВИЧ

*кандидат юридичних наук,
проректор з науково-педагогічної роботи,
юридичних та соціальних питань
Житомирський державний технологічний університет
м. Житомир, Україна*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНТЕГРОВАНІЙ ОБ'ЄКТ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Бухгалтерський облік будучи складною системою, яка формує інформаційний простір управління економічних систем різних рівнів, зачіпає інтереси різних учасників господарських відносин. Бондаренко Н.М. з даного приводу зазначає: «Розвиток ринкової економіки, урізноманітнення фінансово-господарської діяльності та ускладнення внутрішньогосподарських та зовнішніх зв'язків зумовили кардинальне зростання потреб в інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень. Достатньо надійну і економічно обґрунтовану інформацію подає бухгалтерський облік ... Ефективна організація обліку сприяє оптимальному використанню ресурсів, мінімізує витрати виробництва» [1, с. 10].

Сьогодні фактично неможливо надати повний перелік користувачів бухгалтерського обліку, що, в свою чергу, зумовлює значний рівень конфлікту інтересів. Складність системи бухгалтерського обліку пов'язана з тим, що будучи функціональною економічною наукою, його методологія на відміну від інших залежить як від об'єктивних, так і суб'єктивних факторів. Це, в свою чергу, спричиняє конфлікт інтересів не лише щодо господарських відносин, але й щодо отриманої інформації та методології її формування. Адже, бухгалтерська методологія характеризується значним

рівнем варіативності, а вибір варіантів не завжди означає об'єктивність інформації про господарські відносини.

Бухгалтерський облік проявляється на всіх рівнях економічних відносин та на кожному з них має свої особливості, зокрема:

- на рівні суб'єкта господарювання – направлений на забезпечення інформації для управління господарською діяльністю підприємства;
- на міжгосподарському рівні визначає інформаційний простір економічних відносин між суб'єктами господарювання (контрагенти, працівники та інші);
- на державному рівні – є основою формування статистичної інформації та макроекономічних показників розвитку держави;
- рівні окремих ринків, зокрема фінансова звітність є основою формування поведінки учасників ринку цінних паперів;
- на глобальному рівні – бухгалтерський облік формує інформацію для управління транснаціональними корпораціями, а також його дані використовуються при формуванні статистичної інформації для міжнародних фінансово-економічних організацій.

Все зазначене визначає роль та значення бухгалтерського обліку в розвитку економічних відносин. А тому, є потреба в обґрунтуванні його як об'єкту нормативно-правового регулювання. Адже саме система регулювання бухгалтерського обліку є тим інструментом, який дозволить сформувавши його методологію та налагодити методику і організацію, яка дозволить уникнути суб'єктивізму при формуванні інформації про стан економічної системи й відповідно уникнути конфлікту інтересів щодо якості інформаційного простору прийняття управлінських рішень різними суб'єктами економічних відносин. При чому система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку повинна охопити всі елементи його системи та сфери прояву, тому як «в даний час перед національною системою бухгалтерського

обліку стоять фундаментальні завдання з модернізації його теоретико-методологічних положень в рамках розробки нової методології, розширення складу об'єктів, розширення інформаційного простору як основи адаптації системи управління до нових умов розвитку вітчизняної економічної системи. Вказане забезпечить становлення і широке розширення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та економічної системи країни» [2, с. 5].

Розглянемо систему бухгалтерського обліку як об'єкт нормативно-правового регулювання з наступних позицій:

- обґрунтування бухгалтерського обліку як інформаційної моделі взаємодії підприємства з зовнішнім середовищем, що вимагає налагодження системи регламентації її функціонування;
- врегулювання конфлікту інформаційних інтересів учасників економічних відносин, які виходять за рівень окремого суб'єкта;
- ідентифікація складових нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку як основи розробки концепції реформування національної системи бухгалтерського обліку в Україні.

Обґрунтування зазначених складових дозволить в цілому визначити особливості системи бухгалтерського обліку як об'єкту нормативно-правового регулювання й відповідно сформулювати напрями його реформування. Адже, сучасні умови господарювання виставляють нові вимоги до інформаційного простору, які дозволяють забезпечити динамічний розвиток економічних систем різних рівнів.

Євдокимов В.В. влучно зазначив, що «важливість бухгалтерського обліку обумовлена тим, що він є унікальним, єдиним у своєму роді і суспільно визнаним методичним інструментом економіко-правового узгодження економічних інтересів всіх учасників бізнесу на рівні держави» [3, 36].

Коли мова йде про роль та значення бухгалтерського обліку в розвитку економічних систем різних рівнів є потреба в обґрунтуванні його місця в формуванні інформації про зв'язки різних середовищ функціонування суб'єктів господарювання. Це дозволяє визначити не лише його роль та значення в економічному розвитку, але й ідентифікувати запити користувачів, які є динамічними та мінливими до різноманітних факторів.

Система бухгалтерський облік є інтегрованим об'єктом нормативно-правового регулювання, адже зачіпає економічні, екологічні та соціальні інтереси учасників господарських відносин та може створити конфлікт інформаційних інтересів. В свою чергу, система нормативно-правового регулювання має бути сформована таким чином, щоб врегулювати конфлікти різноманітних інтересів. Від нормативно-правового регулювання залежить методологія бухгалтерського обліку й відповідно інформаційний простір соціально-економічних відносин, який може вплинути на економічну дійсність. Реформування національної системи бухгалтерського обліку як складової економічних реформ полягає в розвитку системи нормативно-правового регулювання методології та організації бухгалтерського обліку.

Таким чином, нормативно-правове регулювання є важливою складовою системи бухгалтерського обліку реалізація якого визначає суспільну значимість бухгалтерського обліку. Система бухгалтерського обліку охоплює більшість сфер соціально-економічних відносин в суспільстві та впливає на діяльність різних учасників таких відносин. Саме тому реформування економіки країни не можливе без реформування національної системи бухгалтерського обліку. Так, у зв'язку з тим, що перед бухгалтерським обліком постають нові завдання є потреба в їх точній ідентифікації й відповідно формуванні нормативно-правового забезпечення для їх виконання.

Література:

1. Бондаренко Н.М. Теоретичні основи організації обліку на підприємстві / Н.М. Бондаренко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Випуск 4. – 2014 р. – С. 10-14
2. Міжнародні моделі регулювання звітності сталого розвитку: аналіз сучасного стану: монографія / В.В. Євдокимов, Д.О. Грицишен, О.О. Грищенко, О.М. Баришнікова. – Житомир: ЖДТУ, 2013. – 192 с.
3. Євдокимов В.В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку [текст]: монографія / В.В. Євдокимов. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 516 с.